

החברותא

לומדות חברותות
של רב אושר, בנושא
אהבה שאינה תלויה בדבר (2)

השבוע דיבר כמה פעמים כי אנו חיים בדור של עקבתא דמשיחא ועלינו לעורר רחמים ולהרבות בתפילה ותחנונים שהגאולה תבוא ברחמים גדולים אקבצך, ולא מתוך צרות של חבלי משיח, ורק בתפילות אפשר להמתיק את הדינים. והמשיך ואמר כי במקום שהיו צריכים פעם בדורות שעברו כחות גדולים להחיש את קץ הגאולה, הרי היום הוא עומד כבר תחת כתלנו ויש להחיש זאת בתפילות אפילו אנשים פשוטים שיתכוונו בלב שלם לסלק את הצרות האיומות בתוך עם ישראל, וזה אפשר ע"י אחדות שתהא שוררת בינינו בחינת אהבה שאינה תלויה בדבר שע"י כך אפשר לעורר אהבה שאינו תלויה בדבר גם ע"י אבינו שבשמים כי אע"פ שאיננו זכאים לכך, בכ"ז לא יטשנו מאהבתו אותנו כי הוא יתנהג אתנו מידה כנגד מידה אם אנו מתנהגים עם הזולת באהבה שאינה תלויה בדבר למרות שהחבר הרגיו אותי והתנפל עלי ורצה להרע עמדי בכ"ז אני חושב בלבי שהכל מהשמים, בזה נוכל לעורר רחמים שמים על כלל ישראל שמאד זקוקה לכך בעיקר בזמן האחרון.

חברותא 83 עמוד א

לכב"ד

ט' אלול תשל"ח

העיקרית הנצחית לעד ולעולמי עולמים, אשר זהו בחינת גאולה ובחינת משיח ובחינת בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו אמן.

גם שמחתי לשמוע על התמסרותו הנאמנה לעשות פעולות למען החסד "יד עזרה" והצלחת המסיבות למענו, יברך ה' חילו ופועל ידיו ירצה. והקב"ה יזכהו להמשיך בעבודתו הקדושה ולראות ברכה בעמלו.

השי"ת ימלא כל משאלות לבם לטובה עם רוב נחת ואושר.

וזהו מה שמבקשין מאתנו מלמעלה, על תכליתנו ויסוד קירוב גאולתנו, שנגיע יחד עם כלל ישראל לבחינת האהבה שאינה תלויה בדבר אשר האהבה התלויה בדבר היא כסא לה, אשר אעפ"י שבטל דבר בטלה אהבה, הרי היא הופכת היא עצמה ע"י עבודת ובחירת אנוש לאהבה בלתי תלויה בדבר, ע"י הזימון של הסיבה הראשונה של אהבה תועליות עצמית, כדי לעורר את האהבה הגדולה בין ישראל להקב"ה אשר אהבתנו היא דוגמא ומשל לה, וכשבטל דבר בטלה האהבה הטפילה ונשארת האהבה

ליל ש"ק פר' שופטים תשנ"ב

ולחבין שכ"ז בא ע"י הרבש"ע, ואין חברו יכול להזיק לו כמלא נימה, וזה מעבודות קשות שבמקדש. כי האדם עצמו רוצה לנקום בחבירו אפילו נקמת דם. כיון שהוא פגע בו אפילו רק פגיעה קטנה. וזה הוא כפירה גמורה ברבש"ע. כיון שהרי הכל הרבש"ע עושה ויעשה לכל המעשים, ואין שום דבר בלתי יתברך, ולכן צריך הרבה תפילות ומלחמות על זה כדי לחיות בבהירות שהכל מאתו יתברך, וזהו סיבה להראות לי שפלותי וגודל תלותי ברבש"ע, ואין שהוא עושה סיבות שלא אבצע זממי בחברי, ואז מגיעים לתשובה, דהיינו מהו תשובה, תשוב ה', שצריך להשיב הכל להשי"ת, שכל פעולה שעושים לי, ומה שאני רוצה לעשות לאחרים ואני עושה, זה הכל ה', וזוהי התשובה ששייכת בבין אדם לחבירו.

שאל הרב את אחד הנוכחים האם כבר עשה תשובה. וענה, שלא כיון שאינו חכם, ולכן אינו נזכר לעשות תשובה מקודם כמו שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, ואמר לו הרב הרי כתיב וחכמים כבלי מדע, וזה לא שאינם חכמים אלא שמרוב חכמתם מכירים את גדלות מעשי הרבש"ע ומכירים את גודל שפלותם ואפסותם נגדו ואז נהיים חכמים כבלי מדע אבל לא שאתה אומר שאינך חכם, זה סתם דברים, אתה חכם ואתה צריך לעשות תשובה.

והמשיך הרב ואמר דעיקר התשובה שבין אדם לחבירו היא באהבה שאינה תלויה בדבר. וע"ז צריך האדם לצעוק הרבה לרבש"ע שלא לחיות בפירוד מחבירו אף שחבירו מצערו ומשליכו לתוך בורות עם נחשים ועקרבים ולגובי האריות. מ"מ צריך לילחם כדי להשאר עם חבירו כמקודם

חברותא 109 עמוד ג
מאמרים מאת הרב גדליה סגל זצ"ל

אמר שוב כי כיום אין לנו ברירה אחרת אלא להתנהג עם "אהבה שאינה תלויה בדבר" היינו לאהוב את החבר למרות שזה לא מגיע לו, למרות שלדעתי אינו צודק ואינו מתנהג אתי כהוגן, כי גם אנו מתנהגים שלא כראוי עם השי"ת ובכל זאת הוא נותן לנו חיים בריאות ומזון וכו' ואם אנו נתנהג באהבה שאינה תלויה בדבר הוא יגאלנו למרות שאין לנו זכות.

וכאשר נהיה מאוחדים ביחד ימנעו ברחמי שמים מהחברים להיות בבחינת סבל. כי לא יהיה מצב כזה שכולם יהיו בתקופה אחת במצב של סבל מפני שבשעה שאחד נמצא במצב של סבל, השני לא נמצא באותה שעה במצב של סבל ונמצא בהרגל הרחמים. ובאם הוא באחדות עם החבר באהבה שאינה תלויה בדבר ממילא מרגיש כאבו של חברו בכח בחינת צער גלות השכינה. כי הכאב של השי"ת הוא פי כמה וכמה מהכאב של האדם "עמו אנכי בצרה". ובשעה שהחבר מרגיש בכאב של החבר ומרגיש בזה את צער גלות השכינה הוא משפיע על חברו בכח הרגל הרחמים שבו שהחבר ירגיש בתוך כאבו את הרחמים. ועיי"כ נמצא בדבקות בורא ללא צורך להשאר בסבל, נמצא שע"י האחדות ניתן למלאות מטרת הבריאה בהרגל הרחמים בלי סבל.

כך היה האחדות והאהבה של דוד ויהונתן. דוד היה יכול בנקל לשקוע בכאבו לתרץ את עצמו בכל מה שעבר עליו בחייו הקשים ולאבד את מעמדו המיוחד של "מצאתי את דוד עבדי". מאיזה מקור שאב דוד הכח להחזיק מעמד? זה היה רק מכח יהונתן אשר אז היה בבחינת הרגל הרחמים ומהכאב שהיה לדוד למד יהונתן צער גלות השכינה והשפיע על דוד להרגיש בתוך כאבו את הרחמים של הקב"ה.

לכל אחד ואחד יש לו תפקיד מסויים השייך לו לתקון הבריאה. התפקיד מתבטא ע"י כאב מסויים שהאדם סובל. מטרת האדם להכיר מתוך הכאב שאינו מציאות עצמו והכל מציאות הויה ברוך הוא. בעצם כל אחד סובל את הכאב שלו ולא את של חברו ורק בכח האחדות מרגישים גם את הכאב של השני וזהו וראית את אחורי ופני לא יראו כי תראה אותי מתוך הסבל (בחינת אחוריים).

דוד המלך אמר את הפסוק בלשון רבים סבבוני כלבים רבים (סבבוני בלשון יחיד וכלבים רבים בלשון רבים) כי לכל אחד ואחד יש את בחינת הכלב הפרטי שלו ומכיוון שההכרח הוא להיות באחדות על כן מציין הלשון כלבים בלשון רבים כאלו שלכל אחד ואחד יש גם הכלב של השני. האחדות עבודה קשה מאד. צריכים לעבור נסיונות גדולים וקשים של שנאה וכדי כדי שתתעורר האהבה שאינה תלויה בדבר. ובאם לא נעבור את הנסיונות של שנאה נשאר באהבה התלויה בדבר.

שוחת הרא"ש חלוא"פ תשכ"ז בספ"ט באילן, נכתב ע"י הר"פ כפ' הבית.

הכנה שליוה בדבר

אלא בזה שרואה איזה כשלון אצל השני האדם מתבונן וחושב שזהו בעצם הכשלון של עצמו, ואז בודאי יגביר אהבתו אל החבר בהתבוננו כמה שהחבר סובל מתוך זה שיש לו נסיונות ומתוך זה שאינו מסוגל לעמוד בנסיונות. וממילא יקיים את המצוה ואהבת לרעך כמוך ממש.

כאשר האדם רואה את השני שאינו עומד בנסיונות ונופל בכשלונות. הנטיה של האדם לגרום לנכשל צער, אנו צריכים להזהר שלא לגרום שום צער לזולת. כי גרימת הצער מראה עד כמה שאינו מפנים את הכשלון של השני כאלו הוא הכשלון של עצמו. וממילא גרימת הצער יוצרת פירוד ובלי אחדות אין לקשר כל קיום. ולא יהיה כל תועלת במה שמתערב בענינים של האחרים, אף אם כוונתו להועיל (כדי שלא יכשל עוד וכדי לתקן את מה שנכשל).

הנכונות להפנים את הכשלון של הזולת כאלו הוא הכשלון של עצמו מגלה את האהבה האמיתית אהבה שאינה תלויה בדבר. כי לאהבה כזאת אין כל אינטרס עצמי. וכל האינטרס שלו הוא לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו כך שמנצל כל לחץ וכל תחושה להתקשרות בורא יתברך שמו. וכאשר האדם רואה את חברו כשנכשל ומתוך אהבה שאינה תלויה בדבר מפנים את הכשלון כאלו הוא הכשלון של עצמו אין שום ספק שעצם ההכרה תועיל לחבר לקלוט הרהורי תשובה אף אם לא יוציא מפיו דיבור אחד. וכ"ש כאשר ימצא איזה מלות חזק והכוונה שיהיו מתאימים למצב בו הנכשל נמצא.

על עצם הנסיעה המאורגנת למירון אמר הרא"ש שרואה בה התקדמות בחברותא. כי כל פעולה שיעשו בצותא נותנת כח לאחדות ולהחדרת הדרך אותה אנו מכוונים.

אצל הרבש"ע אין הבדל בין צדיק לרשע, כי הקב"ה מוריד השפעה לעולם בצורה אחידה המאפשרת לבני האדם להשתמש בהשפעה כשאיפתו, לפיכך מובן שכל המושג צדיק ורשע הוא מצד המקבלים, וכן אומרים באיכה "מפי עליון לא תצא הרע והטוב" - "מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו", אם משהו מתאונן הוא רק מכח הסתכלות שלו על העולם.

אם מצד המשפיע אין הבדל בין צדיק לרשע איך בפועל יודעים שיש צדיק ויש רשע ומה בכ"ז הבדל בין צדיק לרשע? ההבדל בין הצדיק לרשע אינו מתחיל בשעה שיש לכל אחד הנסיונות אלא דוקא מתי שהאדם רואה על הזולת שנכשל באיזה כשלון. הצדיק מפנים את הכשלון כאלו הוא הכשלון של עצמו. משא"כ הרשע אינו מוכן כלל להפנים את הכשלון לעצמו בכל צורה ובכל דרך. התוצאות: מאחר והצדיק מתחבר אל הכשלון כאלו הוא הכשלון של עצמו. נמצא כאשר מסובב הסיבות מביא לצדיק נסיונות באותו ענין שראה אצל הזולת. אינו נכנס ללחץ, הצדיק מבין שהקב"ה חפץ בתפלתו ומיד מרים קולו בתפלה, כי יודע ומבין שיצרו של אדם מתגבר בכל יום ואם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול. משא"כ הרשע לא הפנים לעצמו כלום, וכל מה שראה אצל הזולת אין זה שייך אלא אצל הזולת, ולכך כאשר מסובב הסיבות הביא לרשע נסיונות באותו ענין (שראה אצל הזולת) נכנס מיד ללחץ כי לא האמין שגם הוא מסוגל לעבור אותם נסיונות, ומכיוון שגם עליו עוברים אותם נסיונות הוא נופל ביאוש והיאוש סוחף אותו לכל מיני כשלונות ר"ל.

התורה אומרת: "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח) כמוך ממש. ואיך אפשר לאהוב את השני כמו שאוהב את עצמו? הרי האדם קרוב אצל עצמו?

האהבה התלויה בדבר – כסא לאהבה שאינה תלויה בדבר.

וכך הוא הדבר, שכל אשר ברא השי"ת בעולם, היה כדי לגלות לו לאדם את מה שהוא מבקש ממנו, כדי שילמד לדקדק אחרי הסיבות אשר מזמין לו הקב"ה, אשר חפץ ששני חברים ייפגשו למען חפצו לחדש ימינו כקדם לחסות תחת סתר כנפיו בשלימות ללא שום שלטון זר, ובהיות שהאדם קרוץ מחומר המציא הבורא סיבות של אינטרסים עצמיים של אחד עם השני במראה של ישועות ודרכי התקשרות שונות, כדי שבאחרית דבר ידעו כולם כי שם ה' נקרא עלינו, וכדי שיתבהר לנו בסוף שכל מה שמקבלים מהחבר, לא ממנו קבלנו, כי אם החבר היה רק סיבה וצנור להעברת שפעת רחמיו יתברך.

הסיבות להתקשרות שהם האינטרסים העצמיים, מעניקים לנו מלמעלה רק לזמן קצוב, ונועדו לתפקידם בלבד, להדליק את האהבה ולקיימה למשך זמן, עד לאותה העת אשר יבחר הקב"ה להתגדל ולהתקדש ע"י בחינת האנוש של אהבת שני החברים. ומשום כך הוא נותן להם להרגיש שהנה כלו האינטרסים והיו כלא היו. כדי שיתבהר להם כי כל אותו הטוב שהיה להם מן החבר, לא החבר הוא שנתן לו, ומכיון שכך, הרי גם לא החבר הוא שהפסיקו, ובכך ניתן להם להבין שבפנימיות ידידותם לא חל שום שינוי, כי הקב"ה הוא הנותן והוא הלוקח. ולא החבר שהוא בשר ודם בעל בחירה דלית ליה מגרמיה כלום, ואינו אלא סיבה לפרסום האלוקות בקולמוס ביד הסופר וכו' כדלעיל.

וכל אותם הנפלאות והישועות עמו ועם משפחתו שהשפיע הקב"ה ע"י החבר בראשית הדרך, היה רק ששניהם יחד יבקשו ה' המעניק להם כל טובו וחסדו כדי לעבדו שכם אחד. ובבוא אותו היום שבו מבקש הקב"ה להתגדל ולהתקדש מסלק להם הסיבות של האינטרסים ומביאם אל ארץ לא זרועה אשר בה יצעדו יחד בדרך העולה בית אל וילכו בה באותו התלהבות של שלהבת אש האהבה שהיה ביניהם עד עתה, לפני שיבואו להם דמיון התעתועים של הזעם והכעס של היצר, – ובכך יתנו שבח יקר וגדולה מלך יוצר כל אשר ניהגם כמו תינוק עם אמו, אשר בימי חייו הראשונים מפנקת אותו אמו ומאכילה אותו ורוחצת אותו, משום שהתינוק אז חדל-אישים ואינו יכול לסעוד את עצמו, וכשילך התינוק ויגדל תעזבהו אמו לנפשו ויסדר צרכיו בכוחות עצמו. וברי הדבר, שאמו נוהגת כך לא מפני שכלו רחמיה עליה, אלא שבכוונתה שבנה ילך ויגדל לעמוד ברשות עצמו ויעמוד על רגליו הוא, וזו היא קורת רוחה ממנו. כי היא תמשיך להיות אמו עד צאת נשמתו ואף לאחר מכן.

כך גם תחילת דרכו של אדם בעבודת ה' שולח לו הקב"ה סיבה בדמות חבר הנותן לו על ידו סיבות ותענוגים כדי שיהיו יחד באהבה עד אשר יחפוץ השי"ת שהאדם יתעלה

למדריגות יותר גבוהות כדי שיכיר את מקור חיותו, הוא מסלק את התענוגים של החבר, בכדי שיבוא לרעות בשדה האמונה עד שיווכח לדעת שכל האינטרסים היו רק משל ודוגמא להתכלית האמיתית, תכלית התגלות הקדושה, שאינה בטילה לעולם משום שהיא אין סוף וקיימת לעד, אשר זאת היא עצת אל עליון כדי שנהיה לפניו חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים.

חברים כאלו הזוכרים בשעת ידידותם האיתנה את מי ששוכן בתוכם שהוא מחיה אותם, הרי גם אחרי היעלם הסיבות הזמן שהביאם להתקשרותם, יישארו בידדותם. משום שהם מייחסים להחבר רק הסיבה להתגלות השי"ת, ויודעים שאין החבר בעל היכולת או בעל המופת כי אין שייך זאת בכלל לאנוש, ורק מציאות הבורא חיה וקיימת ביניהם וזהו כל מאווים למצאו בהיותו קרוב ולא שייך להתפעל מביטול והסתלקות האינטרסים העצמיים, אדרבה, הם יכולים ללמוד מכאן, שכל הסיבות בראשית היו רק למען היפגשם יחד, וכדי שאהבתם תישאר לנצח יש לסלק את הסיבות ואז יהיו סמוכים ובטוחים רק על מסבב הסיבות הבורא יתברך שמו המחיה את הקשר בכל נשימה ונשימה.

כששני אנשים נפגשים בזה העולם, הם נפגשים יחד מפאת שורש נשמתם כי יש להם שייכות מכח תיקון נפשם, ולכן, אין שום כח בעולם שיוכל לנתקן את הקשר הזה. ברם, היצר הרע מבקש למנוע ולהרחיק הגאולה הפרטית של כל אדם ואת הגאולה הכללית של קוב"ה ישראל ואורייתא – אשר רק לשם גאולה זאת מפגיש הקב"ה את בריותיו כאשר עלה במחשבתו – ועל כן מביא היצר בלב האדם דמיונות שוא על החבר ומאשימו במחשבתו כל כשלונותיו ומחדליו והחבר גם אשם במה שנגרע לו או מה שנחסר לו. כל זאת מדמיונות של היצר שאין בהם שום זיק של אמת. וזאת עלינו לבקש מאת השי"ת שיגלה לנו המחשבה האמיתית והכוונה העמוקה של התקשרותנו. כדי שיהיה לנו ראייה נכונה של פני הדברים ונשאף למצוא תכליתנו האמיתית. ואז לא נתלה האשמה באדם או בחבר, ונדע כי מאת ה' היתה זאת לקרבנו אליו ולעבודתו למען גדל וקדש שמו הגדול. וזכור נזכור, כי גם בימים עברו, רק הקב"ה היה בינינו, ורק הוא העניק לנו מחסדיו הרבים, והוא יוצרנו שהראנו נפלאות כדי שנתדבק בו ונלמד לאהבה אותו ולחיות עמו באותו אופן שחינו יחד, כאשר האינטרסים הנגלים קשרו אותנו יחד. ותמיד נזכור שהוא לבד הושיענו ומושיענו ויושיענו. או אז כאשר יבוא יום המבחן, כאשר יבדיל המסך בינינו, אותו מסך שהקב"ה מסתתר בו כדי לנסותנו וכל חפצו האמונה והעבודה הזכה כדי שלא נבלע חיים איש את רעהו. לא נשנא ולא נתרעם על חברנו בלבבנו. ונחרות על לוח לבבנו את מסבב הסיבות שהפגישנו ונתן לנו את כל הטוב. ובשעת מסה נצעק אליו מקירות לבבינו שלא יעזבנו מול הגלים הסוערים בלי משען ובלי אחיזה. כי כאשר מט אדם ליפול ונזדמן לו עץ להישען עליו, הרי לא להעץ יתן התודה, אלא לבעל העץ המזמינו בשעת נפילה, ואם חלילה יקבל מכה מן העץ לא על העץ ישפוך זעמו אלא על מכהו. כך גם אנו לא על החבר נלין ולא ממנו נתאכזב. גם עליו לא נבטח ואליו לא נשאף, וכל שיחנו ונהמת נפשנו הוא בינינו לבין בוראנו מסבב כל הסיבות.

אם נזכה להיות במחשבה זו, ואף פעם לא מאוחר, נזכה שבהגיע היום הנכסף, בו ירחם ה' עלינו ויערה עלינו רוח חדשה ולא יהיה בינינו שנאת חינו, נזכה לחדש אהבתנו וידידותנו האמיתית לנצח. כי עלינו לזכור שאם רצוננו בכך או על כרחנו, הקשר בינינו בוא קשר בל ינתק והוא קיים בלי שום שינוי מאז נוצר. אלא שכנראה היה פגם כל שהוא בהריונו של הקשר לכן יצא הולד קצת פגום. אבל בטחני, שלא ירחק היום ונתעורר לצאת מסבך דמיונותינו ונזכה להתעלות מעל המחשבות המציקות, שלאמיתו של דבר, אין להם שחר ואחיזה. ויחד נשאף להידבק בבורא העולמים המצפה לנו והמחיה אותנו כל נשימה ונשימה להנטותנו לתחיה ולנצח נצחים

ידידך לעד ולנצח נצחים דוש"ט כל הימים
בכל הדרת הכבוד